

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Код РПНД О71842

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Слободян С. О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ
Journalism Skills

рівень вищої освіти	_____ перший (бакалаврський) _____
тип дисципліни	_____ обов'язкова _____
мова викладання	_____ українська _____

Миколаїв – 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика освітня програма Реклама і зв'язки з громадськістю.

«25» серпня 2020 року. 14 с.

Розробники: Гузенко С. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін; Спанатій О. С., кандидат наук із соціальних комунікацій, ст. викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ» узгоджено з гарантом освітньої програми (гарантами освітніх програм)*

Гарант освітньої програми «Журналістика (Реклама і зв'язки з громадськістю)»

Доктор філологічних наук,
професор

Філатова О. С.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ» розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Трибулькевич К. Г.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Голова

Бобіна О. В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Лабарткава А. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ» затверджено Науково-методичною радою НУК

Протокол № 6 від «27» серпня 2020 р.

Голова НМР НУК

Трушляков Є. І.

ЗМІСТ

Вступ	2
1. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	3
3. Очікувані результати навчання.....	4
4. Програма навчальної дисципліни.....	4
5. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	6
6. Форми поточного та підсумкового контролю	6
7. Критерії оцінювання результатів навчання	9
8. Рекомендовані джерела інформації.....	9

ВСТУП

Анотація

Мета курсу полягає в тому, щоб навчити студентів вільно оперувати фаховим інструментарієм професії «журналіст», тобто опанувати складові журналістської майстерності у цілісному редакційному процесі під час створення і розповсюдження масового інформаційного продукту на основі усвідомлення ролі й місця журналістської майстерності у журналістському процесі загалом.

Завдання дисципліни полягає у формуванні в студентів професійної відповідальності за інформацію, моральних засад журналістської праці, глибокого розуміння принципів, функцій діяльності ЗМІ, нормам професійної етики, а також – стійкої світоглядної позиції, національно-духовних переконань, державницького мислення, вдосконалення творчої обдарованості, інтелектуальних здібностей.

Ключові слова: журналіст, стандарти журналістики, жанри, професійна етика.

Abstract

The purpose of the course is to study students to freely operate the professional tools of the profession of "journalist", to master the components of journalistic skills in a holistic editorial process while creating and disseminating a mass information product based on awareness of the role and place of journalistic skills in journalism.

The task of the discipline is to form in students professional responsibility for information, moral principles of journalistic work, deep understanding of principles, functions of mass media, norms of professional ethics, and steady world outlook, national-spiritual convictions, state thinking, improvement of creative talent, intellectual abilities. .

Key words: journalist, standards of journalism, genres, professional ethics.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<u>Галузь знань:</u> 06 Журналістика	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	<u>Спеціальність:</u> 061 Журналістика <u>Освітня програма:</u> «Реклама і зв’язки з громадськістю»	Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Лекцій	
		15 год.	4 год.
		Семінарські	
		30 год.	6 год.
		Самостійна робота	
	75 год.	110 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: комбінована	

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу «**ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ**» полягає в тому, щоб навчити студентів вільно оперувати фаховим інструментарієм професії «журналіст», тобто опанувати складові журналістської майстерності у цілісному редакційному процесі під час створення і розповсюдження масового інформаційного продукту на основі усвідомлення ролі й місця журналістської майстерності у журналістському процесі загалом.

Завдання дисципліни полягає у формуванні в студентів професійної відповідальності за інформацію, моральних засад журналістської праці, глибокого розуміння принципів, функцій діяльності ЗМІ, нормам професійної етики, а також – стійкої світоглядної позиції, національно-духовних переконань, державницького мислення, вдосконалення творчої обдарованості, інтелектуальних здібностей.

Метою вивчення навчальної дисципліни «**ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ**» є формування у студентів відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою
- ФК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності

- ФК02. Здатність формувати інформаційний контент
- ФК03. Здатність створювати унікальний медіапродукт
- ФК09. Здатність створювати тексти і документи, розробляти оптимальні за складом та функціональністю мультимедійні компоненти для використання у рекламі та PR.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті опанування курсу студенти мають знати та вміти:

- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції
- ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою
- ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації
- ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення
- ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах
- ПР19. Формувати інформаційний продукт для використання у рекламі та PR

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Професійні стандарти журналістів

Тема 1. Професійні стандарти новинної журналістики

Виконання ЗМІ функції інформування, аналізу, громадської критики та контролю. Правдивість і точність. Редакційна чесність і незалежність. Справедливість. Недоторканість приватного життя. Загальна характеристика стандартів новинної журналістики.

Як досягається баланс думок в новинах. Баланс думок і структура журналістського матеріалу. Джерела інформації: компетентні; причетні до події; готові відповідати за сказане. Анонімні джерела. Перевірка джерел інформації. Правила оприлюднення даних соціологічних досліджень. Подача фактів, а не журналістських коментарів. Вимоги щодо уникнення журналістами суб'єктивізму. Поняття про точність інформації. 5W+1H: Who? (Хто?) What? (Що?) When? (Коли?) Where? (Де?) Why? (Чому?) How? (Як?). Поняття про неповну інформацію. Бекграунд новин й маніпулювання бекграундом.

Література: [1, с. 15-40]; [3, с. 34-56]; [4, с. 4-10].

Тема 2. Основні жанри новинної журналістики

Структура фактажної (інформаційної) замітки. Вимоги до заголовку телевізійного і газетного матеріалу. Перші речення публікації – основа викладу. Майстерність створення замітки: роль деталі, зайва описовість як вада замітки.

Правові аспекти публікації інтерв'ю. Методологія підготовки до інтерв'ю. Репортаж як жанр журналістики. Підготовка репортажу: написання плану, підготовка фотографій або відео для ілюстрації матеріалу. Написання репортажу та оформлення його в текстовому редакторі.

Література: [2, 45-66]; [5, с. 10-16]; [8, с. 15-25].

Тема 3. Фактчекінг. Елементи журналістського розслідування

Вимоги до журналістського розслідування. Ознаки журналістського розслідування, що відрізняють його від інших жанрів. Труднощі проведення журналістського розслідування

Схема журналістського розслідування: поява інформаційного приводу; оцінка перспективності теми або інформаційного приводу; складання списку потенційних джерел інформації; створення плану збору інформації; створення дос'є розслідування, систематизація даних у ньому; «генеральне» інтерв'ю; написання тексту публікації чи монтаж телепрограми; допублікаційна юридична експертиза; збереження архіву.

Література: [3, с. 72-115]; [6, с. 18-56]; [8, с. 12-26].

Змістовий модуль 2. Професійна етика журналістів

Тема 4. Мова ворожнечі у ЗМК

Поняття про мову ворожнечі. Словник коректної лексики. Джинса: політична, іміджева, комерційна. Типові й нетипові ознаки джинси.

Література: [2, с. 115-150]; [6, с. 25-40].

Тема 5. Особливості висвітлення вразливих категорій населення

Інтереси дітей і підлітків і редакційні вимоги. Перевірка інформації, отриманої від дітей. Поняття про гендерний баланс в медіа.

Дотримання професійних стандартів й етичних норм при висвітленні збройних конфліктів і бойових дій.

Література: [7, с. 150-172]; [8, с. 41-80].

Тема 6. Правова відповідальність журналіста

Законодавство України, що регламентує діяльність ЗМІ. Конституційно-правовий статус українських ЗМІ. Авторське право в журналістиці. Соціальна і юридична відповідальність журналіста і ЗМІ. Недосконалість української законодавчої бази в галузі ЗМІ.

Література: [1, с.173-221]; [3, с. 82-125].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Професійні стандарти журналістів								
Тема 1. Професійні стандарти новинної журналістики	20	3	4	13	20	2	–	18
Тема 2. Основні жанри новинної журналістики	20	2	6	12	20	–	–	20
Тема 3. Фактчекінг. Елементи журналістського розслідування	20	2	6	12	20	–	2	18
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	7	16	37	60	2	2	56
Змістовий модуль 2. Професійна етика журналістів								
Тема 4. Мова ворожнечі у ЗМК	20	2	6	12	15	2	–	13
Тема 5. Особливості висвітлення вразливих категорій населення	20	2	4	14	15	–	2	13
Тема 6. Правова відповідальність журналіста	20	4	4	12	15	–	–	15
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	8	14	38	60	2	4	54
РАЗОМ ЗА КУРСОМ	120	15	30	75	120	4	6	110

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Професійні стандарти новинної журналістики	4	–
2.	Замітка (новина) як основний жанр новинної журналістики	2	–
3.	Інтерв'ю як жанр журналістики	2	–
4.	Репортаж як жанр журналістики	2	–
5.	Збір фактів і їх перевірка. Фактчекінг	2	2
6.	Елементи журналістського розслідування	4	–
7.	Мова ворожнечі: як уникнути	2	–
8.	Текст для інтернет-видання і для соціальних мереж	2	–
9.	Журналістські публікації з ознаками замовності	2	–
10.	Особливості висвітлення вразливих категорій населення	2	2
11.	Особливості висвітлення збройних конфліктів	2	–
12.	Правова відповідальність журналіста	4	–
Разом		30	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – **2-4 год./1 заняття**;
- виконання практичних завдань протягом семестру – **2-4 год./1 заняття**;
- написання есе, власних текстів, аналітичний огляд – **мінімум 5 годин на 1 роботу**;
- підготовка до контрольних заходів – **5 год. на 1 захід**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних занять	30	30
2	Виконання практичних завдань	20	30
3	Написання есе, власних текстів, аналітичний огляд	20	30
4	Підготовка до контрольної роботи	5	20
Разом		75	110

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДІВ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- усні відповіді;
- практичні завдання;
- контрольна робота;
- екзамен.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного іспиту. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного іспиту в загальній системі оцінок – 40 балів. Право здавати заключний іспит дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного іспиту набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту (за його наявності).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 30 (15 тем по 2 бали).</i>	

Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	Критерії оцінювання
2	Завдання виконано правильно, повно, логічно, текст містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використано міждисциплінарні зв'язки, представлено аргументовані висновки
1	Завдання виконано частково правильно, є неточності, недостатньо обґрунтована думка
0	Студент не виконав завдання
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 30 (15 тем по 2 бали).</i>	

Контрольна робота (письмово)	Критерії оцінювання
30-42	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-29	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу

10-19	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
1-9	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується неправильна термінологія.
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 42 бали</i>	

Екзамен	Критерії оцінювання
35-40	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
25-34	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
15-24	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
5-14	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується неправильна термінологія.
1-4	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 40 балів</i>	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	15x2 бали = 30 балів	3x2 бали = 6 балів
Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	15x2 бали = 30 балів	3x4 бали = 12 балів
Контрольна робота	—	42 бали
Підсумковий контроль (Екзамен)	40	40 балів
Всього	100	100

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	Т1	Відповіді на практичних заняттях	2х2=4		—
		Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	2х2=4		
	Т2	Відповіді на практичних заняттях	3х2=6		—
		Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	3х2=6		
	Т3	Відповіді на практичних заняттях	3х2=6	Відповіді на практичних заняттях	2
		Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	3х2=6	Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	4
ЗМ2	Т4	Відповіді на практичних заняттях	3х2=6		—
		Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	3х2=6		
	Т5	Відповіді на практичних заняттях	2х2=4	Відповіді на практичних заняттях	2
		Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	2х2=4	Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	4
	Т6	Відповіді на практичних заняттях	2х2=4		—
		Виконання практичних завдань, есе, власних текстів, аналітичний огляд	2х2=4		
Контрольна робота (письмово)			—		42
Підсумковий контроль (Екзамен)			40		40
Сума			100		100

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андрейців І. Словничок освіченого українця. Як можна і не можна говорити про людей <https://life.pravda.com.ua/society/2018/01/23/228588/>
2. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. К., 2016.
3. Іванова О., Мойсеєва О., Стеблина Н. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії. / Під ред. О. Іванової. Київ: ТОВ «Бізнесполіграф», 2019. http://www.ualocal.media/wp-content/uploads/2019/09/tutorial_print.pdf АБО в іншому форматі <http://www.ualocal.media/?p=112>

4. Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи URL:
http://diversipedia.org.ua/sites/default/files/guidelines_hatespeech_media.pdf
5. Недопитанський М. І., Карась М. А., Ільченко В. І. Уроки з журналістської практики : практ. посіб.
6. Павлів В. Репортаж: між фактами та емоціями. Практичний посібник для журналістів. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2015. 120 с. URL:
http://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/429/Pavliv_Reportazh.pdf?sequence=1&isAllowed=y
7. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія і практика. URL:
<https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/2013/12/verstka.pdf>
8. Расулова О. Як журналістам не вдаватися до мови ворожнечі URL:
<https://medialab.online/news/vorozhnecha/>

Допоміжна література

1. Бабенко В. Троянський кінь знову у дії: деякі аспекти розвитку та захисту інформаційного простору // Вісн. Київського ун-ту. Сер.: Журналістика. –1997. – Вип.4. – С.34-39.
2. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України. – К.: Міжрегіон. акад. управління персоналом, 1996.
3. Журналістика й проблема формування нової політичної еліти в посткомуністичних державах. – К.: ЦВП, 1996.
4. Закон України “Про авторське право і суміжні права”.
5. Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів”.
6. Закон України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні”.
7. Закон України “Про інформаційні агентства”.
8. Закон України “Про інформацію”.
9. Закон України “Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації”.
10. Закон України “Про рекламу”.
11. Закон України “Про телебачення і радіомовлення”.
12. Законодавство та практика ЗШ. – К.: ЦВП, 1996.
13. Законы и практика СМИ в Европе, Америке й Австралии: Аггикль XIX. – М.: Права человека, 1996.
14. Засоби масової інформації і становлення національної армії України: 36. наук, праць. – К.: ЦВП, 1994.
15. Засоби масової інформації як форма бізнесу. — К.: РВЦ “Київ, ун-т”, 1992.
16. Здоровега В.Й. Українська періодика у сучасному національному інформаційному просторі // Українська періодика: історія і сучасність. –Львів, 1995. – С. 11-18.
17. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : навчальний посібник / В. Й. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : ПАІС, 2004.
18. Іванов В. Ф. Законодавство і журналістика: становлення правової бази в Україні і світовий досвід, – К.: Школяр, 1997.
19. Іванов В. Ф. Теоретико-методологічні основи забезпечення змісту масової комунікації. – К, 1996.
20. Іванов В. Ф., Мелешенко О.К. Журналіст за комп’ютером. – К: ЦВП, 1998.

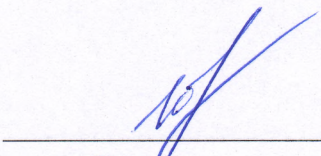
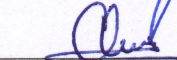
21. Іванов В. Ф., Мелешенко О.К. Комп'ютерні технології в засобах масової комунікації: сьогоднішнє і майбутнє: Навч. посібник. – К: РВЦ “Київ. ун-т”, 1997.
22. Іванов В.Ф. Законодавче забезпечення механізму доступу до інформації (зарубіжний досвід). – К.: Довіра, 1997.
23. Іванов В.Ф. Соціологія і журналістика. – К, 1993.
24. Іванов В.Ф., Іванова Т.В. Контроль за діяльністю засобів масової комунікації: ознака авторитаризму чи необхідність // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика. – 1996. – Вип. 3. – С. 56-67.
25. Іванов В.Ф., Мелешенко О.К., Різун В.В. Основи комп'ютерної журналістики. Навч. посібник. – К: ІСДО, 1995.
26. Інформація в глобальному вимірі: Тези міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 29-30 травня 1997. – К.: ЦВП, 1998.
27. Інформація у глобальному вимірі: 36. наук, праць / За заг. ред. А.Москаленка. – К.: ЦВП, 1998.
28. Конституція України. — К.: ВР України, 1996.
29. Кузнецова О.Д. Журналістська етика та етикет: основи теорії, методики, дослідження трансформації незалежних видань України, регулювання моральних порушень. – Львів: Світ, 1998.
30. Кузнецова О.Д. Журналістська етика та етикет: основи теорії, методики, дослідження трансформації незалежних видань України, регулювання моральних порушень. – Львів: Світ, 1998.
31. Кузнецова О.Д. Основи масової комунікації: Навч. посібн. – Львів: РВВ Львів. ун-ту, 1996.
32. Лизанчук В.В. Єдиний національний інформаційний простір України: реальність чи міф? // Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1995. – С.120-125.
33. Лизанчук В.В. Українське державотворення і свобода слова // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика. – 1995. – Вип. 2. – С.26-43.
34. Лубкович І.М. Соціологія і журналістика. – Львів: Вища шк., 1997.
35. Мелешенко О.К. Телекомунікаційна політика України // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика. – 1998. – Вип. 6. – С. 36-42.
36. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – 5-те вид., перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011.
37. Москаленко А. З. Основні функції і принципи преси. – К.: РВЦ “Київ. ун-ту”, 1998.
38. Москаленко А. З. Сучасна українська преса: Навч. посібник. – К, 1999.
39. Москаленко А. З. Теорія журналістики. – К.: Експрес-об'ява, 1998.
40. Москаленко А.З. Вступ до журналістики. - К.: Школяр, 1997.
41. Недопитанський М.І. Журналістський менеджмент. – К.: ЦВП, 1999.
42. Подолян М.П. Першооснови журналістської творчості. – К.: ЦВП, 1998.
43. Подолян М.П. Публіцистика як система жанрів. – К.: ЦВП, 1998.
44. Приступенко Т.О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України: Монографія. - К.: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2000. - 250 с.
45. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра. – К., 1996. – Вип.1.
46. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра. - К.: Наука-Фантастика, 1997. - Вип.2.

47. Українське журналістознавство в працях науковців Інституту журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка, 1993-1998: Вибрана бібліографія / Уклад. В.Ф. Іванов, Б.І. Черняков. – К.: ЦВП, 1998.
48. Хартія свободи слова в Україні // Демократична Україна. – 1993. . – К.: ЦВП, 1999.

Інформаційні ресурси в інтернет

Детектор медіа <https://detector.media/>
MediaLab <https://medialab.online/>
Mediasapiens <https://ms.detector.media/>
Онлайн-курс з громадянської журналістики <https://school-cj.org/courses/journalism/lesson-2>
Сайт Національної спілки журналістів України <http://nsju.org/>
Медіадрайвер <http://mediadriver.online/fejki/instruktsiya-z-perevirki-fejkiv/>

Розробники програми

 _____ С. В. Гузенко
 _____ О. С. Спанатій